

Ta' med til Mongoliet

Denne bog tilhører:

Navn: _____

Gruppe: _____

**Velkommen til vores bog om
Mongoliet. Det er vores land,
men vi bor ikke samme sted.
Ganaa bor på landet og Mendee
bor i byen.
Lad os vise dig lidt forskelligt
fra Mongoliet – følg med rundt i
bogen.**

God tur!

Denne bog udsendes til alle ulveunger. Bogen skal ikke nødvendigvis bruges direkte i spejderarbejdet. Ulvene kan selv gå på opdagelse i den og lære mere om Mongoliet. Men det er også muligt at bruge bogen som ramme for 3-4 ulvemøder. Se ledervejledning med ideer til aktiviteter, fortællinger m.m. på www.spejdernet.dk/mongoliet

Udgivet af KFUM-Spejderne i Danmark, Mongolietudvalget 2007

Oplag: 7000

Tekst og fotos: Karin Grüttner og Rasmus Bro Henriksen/
Mongolietudvalget

Tegninger: Maiken Nysom

Layout: Winnie Faust Spies

Hvad du nok ikke vidste om Mongoliet!

- Mongoliet er 36 gange større end Danmark, men der bor kun halvt så mange mennesker! Nemlig 2,5 millioner.
- Til gengæld er der 25 millioner husdyr.

- I Mongoliet svinger temperaturen fra 30° om sommeren og helt ned til -40° om vinteren!
- Alligevel skinner solen 250 dage om året i Mongoliet.

- Det er ikke tilfældigt hvad en mongol siger, når han vil have sine dyr til at gå
Til en ko siger man »Rutj«
Kamel: »Khaa«
Hest: »Tju«
Hund: »Djav«
Geder og får: »Tjar« (og »tsoo, tsoo«, hvis han kæler med dem!)

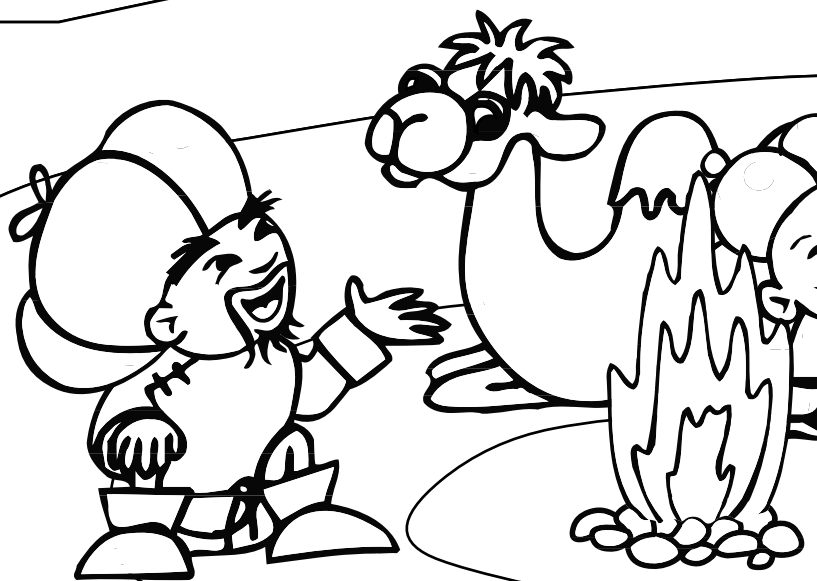
- Der lever også mange vilde dyr. Bl.a. vilde ulve, vildsvin, elge, rensdyr, antiloper, brune bjørne, murmeldyr, moskusrotter, ræve, zobler, leoparder, los, vilde kameler, vilde æsler, vilde får, vilde heste – og den gule Gobi bjørn....

- I Mongoliet viser man hvad man mener om noget, ved at give point med fingrene. En strakt tommelfinger betyder som hos os »rigtig godt«, mens lillefingeren betyder »meget dårligt«. Hvis du viser langemanden til nogen i Mongoliet, betyder det altså bare ok ...

Hjemme hos Ganaa

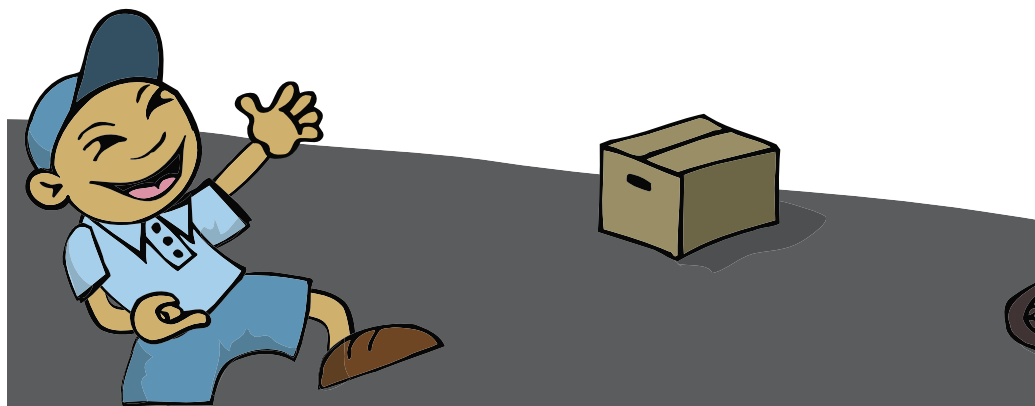
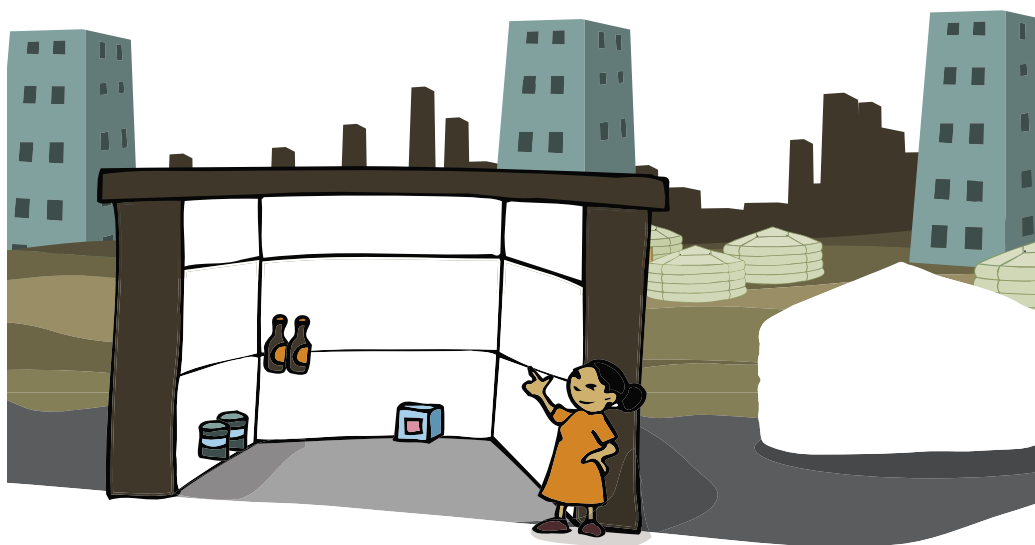
Her kan du se Ganaa hjemme hos sin familie. De lever som nomader på den mongolske steppe. Farvelæg billedet og læs historien om Ganaas familie på www.spejdnernet.dk/mongoliet

Hjemme hos Mendee

Mendee bor i den mongolske hovedstad Ulaan Baatar. Det er en stor by. Hør historien om Mendee og tegn billedet færdigt. Find historien på www.spejdnernet.dk/mongoliet

Alfabet

I Mongoliet bruger man ikke de samme bogstaver som i Danmark. I stedet skriver man med det kyrilliske alfabet – ligesom i Rusland. Herunder kan du se hvordan det kyrilliske alfabet ser ud og sammenligne med det det, der bruges i Danmark.

А – A

Б – B

В – V

Г – G

Д – D

Е – Je

Ж – Dze

З – Z

И – I

Й – J

К – K

Л – L

М – M

Н – N

О – O

П – P

Р – R

С – S

Т – T

У – U

Ф – F

Х – H

Ц – Ts

Ч – Tj

Ш – Sch

Щ – Schh

Э – Æ

Ю – Ju

Я – Ja

Prøv at skrive dit navn med kyrilliske bogstaver!

Mit mongolske navn

Fx. staves Line: ЛЙНЕ og Rasmus staves sådan her: РАСМУС

Lær at snakke mongolsk

Goddag – Sain bain uu [sahn bahno]
Tak – Bayarlalaa [bajer klar]
Farvel – Bayar sta [bajer sta]
Jeg elsker dig – Bi chamd nai tai [bi tjamd na ta]
Du er... – Chi
Jeg er... – Bi

Smuk – hurhung
Sød – uhurdum
Klog – u hantai
Dansker – dan
Mongol - mongol
Dum – bol matar
(Faktisk betyder bol matar også krokodille!)

- 1 [næg]
- 2 [hoyer]
- 3 [gurav]
- 4 [durow]
- 5 [tauw]
- 6 [sorgraa]
- 7 [dåch loo]
- 8 [nææm]
- 9 [jus]
- 10 [arav]

Giver man en fin gave i Mongoliet, er det vigtigt at man gør det rigtigt! Man skal holde gaven i højre hånd, mens venstre hånd støtter under albuen.
Prøv at gøre sådan næste gang du skal give en gave.

Byg en tipi

På landet i Mongoliet bor man i gerer. En ger er et stort rundt telt lavet af uld. I de nordlige områder af landet bor rensdyrnomaderne i tipier.

Byg selv en tipi. Du skal bruge 6 rafter ca. 2 meter lange. Bind tre rafter sammen til en trebuk og sæt de tre andre rafter op ad den. Brug et teltunderlag eller en presenning som teltdug.

Lær sangen TOLGOI

Om vinteren bliver det meget koldt i Mongoliet. Derfor er det vigtigt at man holder sig varm. Det kan man fx. gøre med denne bevægelsessang.

Sangens tekst:

Tolgoi, muroo, uutsaa,
bugsoo, ovdgoo, huloo, ovdgoo, huloo

På dansk:

Hoved, skuldrer, ryg og numse,
knæ og fødder, knæ og fødder

Bevægelser:

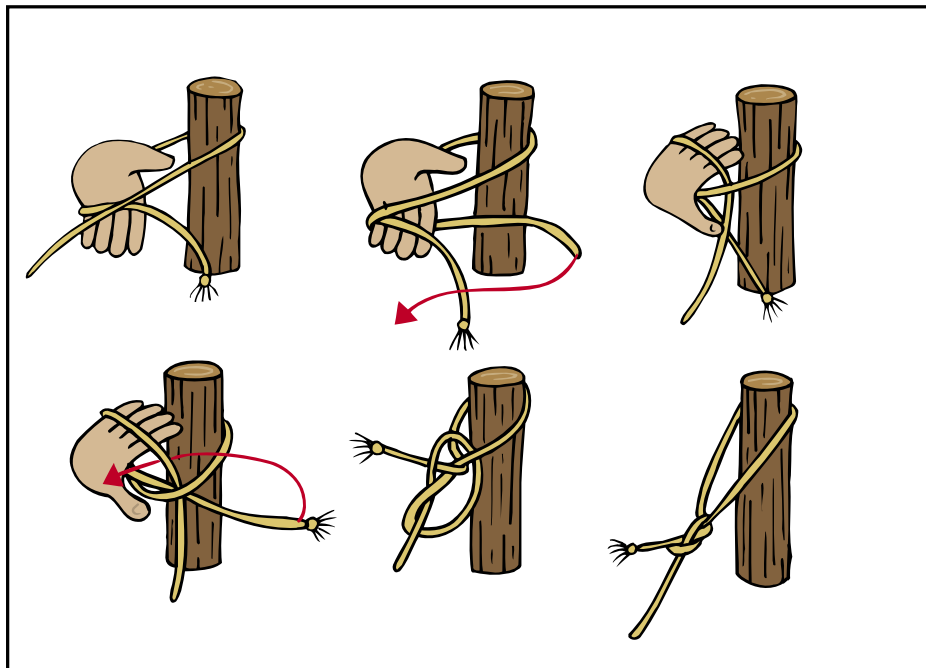
Man rører med begge hænder ved den kropsdel, man synger om.

1. gang: Hele sangen + bevægelser
2. gang: »Tolgoi« synges ikke, men kun bevægelsen vises
3. gang: »Tolgoi« og »muroo« synges ikke, men kun bevægelserne vises.

Sådan fortsætter man til hele sangen mimes.

På www.spejdernet.dk/mongoliet kan du høre melodien og finde noderne til sangen. Det er også muligt at synge sangen på samme melodi som til sangen "Hoved, skulder, knæ og tå".

Mongolsk knob

Bind det mongolske knob TOONO TUSHIH

I Mongoliet bruger man knobet, når man skal binde sin hest eller kamel.

Lav de mongolske TANZUR kager

Tanzur er små klejne-agtige kager, som koges i olie. I Mongoliet kan man købe dem i kiosker og på gaden. De smager rigtig godt, når de er sprøde og friske.

250 gram mel

1 æg

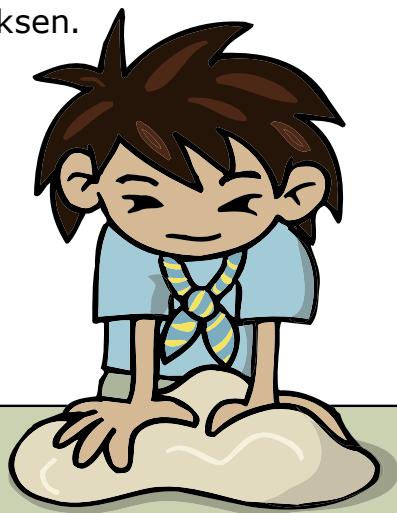
2 spsk. sukker

1 tsk. bagepulver

Lidt lunkent vand

- Bland alle ingredienserne til en dej. Lad dejen hvile lidt
- Tril dejen til små kugler
- Kog kagerne i olie til de er lysebrune
- Tag dem op og læg dem på køkkenrulle
- Rul kagerne i sukker mens de stadig er lune

HUSK at kogende olie bliver meget varm, så du skal lave kagerne sammen med en voksen.

Postkort

Hej derhjemme

Jeg har nu været i Danmark i 3 uger. Her regner det meget, men alligevel kører alle rundt på cykel. Jeg har været ude at bade i havet. Det var helt vildt! Vi har jo ikke noget hav i Mongoliet.

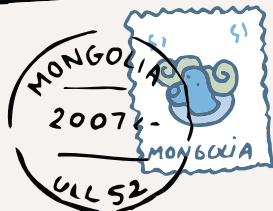
Kærlig hilsen
Ganaa

Sain bain uu Line

Her er en lille hilsen fra Mongoliet. Sneen er ved at smelte og det bliver varmere. Jeg glæder mig til sommer! Så skal vi på spejderlejr – måske på et stort center for børn. Det går fint i skolen. Vi lærer engelsk og russisk – og alt muligt andet. Hvad laver I i Danmark?

Vi ses!
Mendee

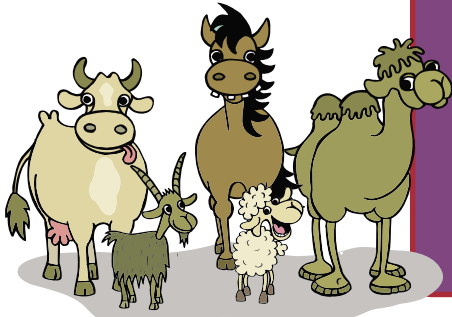
De fem dyr

I Mongoliet lever mange som nomader på steppen. Det betyder at de hele tiden rejser rundt med deres familie, telt og husdyr – i stedet for at bo det samme sted. Som nomade er man meget afhængige af sine husdyr.

I Mongoliet er især fem dyr vigtige: Kamelen, geden, fåret, hesten og koen. Faktisk kalder mongolerne sig selv for femdyrsfolket, fordi de altid har levet af og med disse fem dyr.

Det første en nomade hører, når hun eller han vågner, er køerne, der brøler, og fårene, der bræger. Hver aften bliver alle køerne og gederne malket. Mælken bruger man til at drikke eller til at lave yoghurt af. En gang imellem slagter man en ged eller en ko. Kødet bliver skåret fra hinanden og spist eller delt ud til familie og venner.

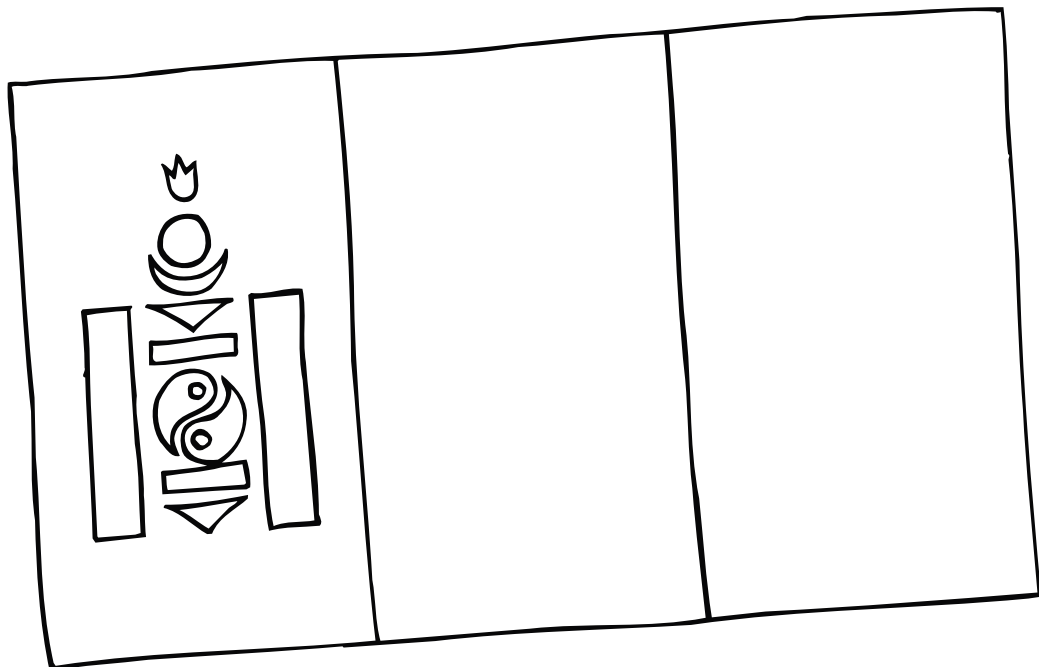
Om vinteren bliver det meget koldt i Mongoliet. Nogle vintre bliver det så koldt, at køerne og fårene fryser ihjel. Og uden dyr kan man ikke få noget mad. Der ligger ikke lige et supermarked ude på steppen, hvor man kan købe en liter mælk. Så må man rejse ind til byen og håbe på, at der er nogen der kan hjælpe.

Sådan er det ikke i Danmark. Vi får alle sammen nok at spise. Men det er altså ikke alle mennesker på jorden, der får mad nok hver dag. Det er vigtigt at huske på og være taknemmelig for. Det er også derfor vi beder Fadervor og siger: »Giv os i dag vort daglige brød«.

Flaget

Her ser du det mongolske flag. Det er rødt og blå, og så er der en flot tegning på det. Det er Soyombo-mærket.
Farvelæg flaget og læs på nettet, hvad Soyombo-mærket betyder. www.spejdernet.dk/mongoliet

Tre nationale sportsgrene

Brydning er en af de tre vigtigste sportsgrene i Mongoliet. Kun drenge og mænd må bryde.

Hesteridning er en anden sportsgren. Det er tit børn, der rider hurtigst, fordi de er lettest!

Bueskydning er den sidste sportsgren. Mongolske bueskytter skyder langt og meget præcist.

Prøv selv en af de tre sportsgrene! Læs mere på www.spejdernet.dk/mongoliet

På www.spejdnernet.dk/mongoliet kan du finde links til mange forskellige sjove spil om Mongoliet.

Prøv fx. at klare dig som nomade. Du skal både hente vand, samle tørret fårelort til brændeovnen, passe lillesøster og alt muligt andet.

Eller prøv en vild ridetur med forhindringer hen over steppen – som i Mongoliet.

Kan du finde ud af at bygge og indrette et mongolsk telt – en ger?

På Spejdnernet findes også et interaktivt Mongoliet-kort, hvor du kan lære meget mere om landet.

